

спочатку твердо закріпитися на внутрішньому, українському ринку. Державі необхідно зробити такі кроки:

- забезпечити державну підтримку підприємства у вигляді державних замовлень;
- надати державні субсидії та пільги;
- захистити конкурентоспроможні високотехнологічні підприємства галузі;
- сприяти створенню замкнутої виробничої кооперації між українськими підприємствами;
- спростити процедури контролю товарів подвійного призначення;
- здійснити зміни у митному режимі та регулюванні.

Ще одним методом просування бренду ПАТ «Мотор Січ» на нові ринки може стати розробка та виробництво нової для профілю підприємства продукції, але яка є затребуваною на інших ринках. Це може бути виробництво вертольотів власної розробки, невеликих літаків, безпілотних літальних апаратів та ін. Ураховуючи той факт, що підприємство має якісну наукову базу, а також те, що для виробництва цієї продукції ПАТ «Мотор Січ» не потребується дуже великих приміщень та великих матеріальних витрат у порівнянні з виробництвом великих літаків. Крім того, що вертольоти можна реалізовувати для військових потреб, потреб екстрених служб, невеликі вертольоти можуть мати попит і серед заможних людей, особливо в арабських країнах.

Також виробництво власних невеликих вертольотів та літаків є достатньо перспективним у сфері туризму. Серед заможних туристів будуть популярними «повітряні» тури та спостереження за туристичними центрами з висоти.

Одним із напрямів просування високотехнологічної продукції ПАТ «Мотор Січ» на зарубіжні ринки має стати передача або трансферт технологій, який у сучасному світі стає все більш значущим. Позитивною тенденцією може стати поява серед потенційних покупців українських технологій представників із розвинених західних держав.

Важливий вплив на просування продукції має сервісне гарантійне та постгарантійне обслуговування. Сервісне обслуговування створює імідж та діловий клімат підприємства. ПАТ «Мотор Січ» має представництва у різних

країнах світу, але було б доцільно крім відкриття представництв по всьому світу вести переговори з іноземними підприємствами галузі з приводу сервісного обслуговування двигунів ПАТ «Мотор Січ» у країні експлуатації, скорочуючи таким чином термін сервісного обслуговування та зменшуючи витрати на транспортування до ремонтних підрозділів запорізького підприємства.

Сьогодні дуже велику увагу приділяють безпілотним літальним апаратам у військовому секторі, оскільки при використанні цієї техніки життя пілотів залишається у безпеці. Враховуючи нестабільну політичну ситуацію та часті військові конфлікти у різних регіонах світу, ці засоби ведення бою матимуть попит.

Список використаних джерел

1. Маркова С.В. Ефективність реалізації експортної стратегії промислового підприємства / С.В. Маркова, О.М. Олійник, Н.М. Коваленко [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znptdau/2012_3/19-24.pdf
2. Ричка М.А. Світові авіабудівні ТНК та їх розподіл фінансових ресурсів / М.А. Ричка // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету. – 01/2010. – Вип. 1. Сер.: Економіка, право, політологія, туризм. – С. 67–74.
3. Куреда Н.М. Напрями конкурентної боротьби на світовому ринку авіаційних двигунів: [дослідження конкурентоспроможності якості авіаційних двигунів виробництва ЗНКБ «Прогрес» на світовому ринку] / Н.М. Куреда, Є.С. Литвиненко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство. – 2011. – №5. – С. 176–183.
4. Офіційний сайт ПАТ «Мотор Січ» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.motorsich.com/rus/>
5. Офіційний сайт інвестиційної компанії «Альтана Капітал» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.altana-capital.com/>
6. Владелец «Мотор Сичи» выступил против евроинтеграции [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrudprom.ua/news/Vladelets_Motor_Sichi_vistupil_protiv_evrointegratsii.html
7. Провал евроинтеграции: куда идти машиностроению Украины? [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://newsradio.com.ua/rus/2013_11_29/Proval-evrointegratsii-kuda-idti-mashinostroeniju-Ukraini/

О.В. ГОДОВАНЕЦЬ,

к.е.н., доцент, Тернопільський національний економічний університет

Стратегічні орієнтири реалізації системи управління ризиками в митних органах

Визначено умови запровадження системи управління ризиками в митних органах як невід'ємної складової механізму реалізації митного контролю, виявлено особливості використання системи управління ризиками та побудовано стратегічну карту за основними напрямками діяльності підрозділів митних органів.

Ключові слова: система управління ризиками, митні органи, митний контроль, ризик, невизначеність.

А.В. ГОДОВАНЕЦЬ,

к.э.н., доцент, Тернопольский национальный экономический университет

Стратегические ориентиры реализации системы управления рисками в таможенных органах

Определены условия внедрения системы управления рисками в таможенных органах как неотъемлемой составляющей механизма реализации таможенного контроля, выявлены особенности использования системы управления рисками и построена стратегическая карта по основным направлениям деятельности подразделений таможенных органов.

Ключевые слова: система управления рисками, таможенные органы, таможенный контроль, риск, неопределенность.

Strategic reference points of realization of a control system of risks in customs authorities

Conditions of introduction of a control system by risks in customs authorities as the integral component of the mechanism of realization of customs control, revealed features of use of a control system by risks are defined and is constructed a strategic map on the main activities of divisions of customs authorities.

Keywords: control system of risks, customs authorities, customs control, risk, uncertainty.

Постановка проблеми. Міжнародна торговельна активність, посилення впливу регіональних об'єднань на використання преференційних режимів обумовили процеси лібералізації торгівлі. Поряд із цим розвиваються інформаційні і комунікаційні технології, які дають поштовх до широкого їх використання при здійсненні митного контролю, з метою спрощення не тільки умов переміщення та оформлення товарів і транспортних засобів, а й використання у діяльності митних органів. Такі процеси зумовлюють прийняття відповідних рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності в умовах постійно присутньої невизначеності і супроводжуваних ризиків.

Ризики у зовнішній торгівлі обумовлені макро- та мікроекономічними процесами розвитку ринкового господарства, зловживаннями суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і рівнем кваліфікації та заборгованості контрагентів, нестійкістю міжнародної фінансової системи, зміною вимог до безпеки товарів, а також іншими факторами, які можуть вплинути на міжнародну поставку товарів і послуг. Важливе місце відводиться ризикам у митному регулюванні, вони впливають на діяльність як учасників зовнішньоекономічних операцій, так і митних органів.

Ризики є наслідком переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон, що зумовлено умовами існуючої невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовища організації і функціонування економічних суб'єктів. Це зумовлює розробку ефективних механізмів управління ризиками, які виникають у процесі реалізації функцій митних органів, перед якими стоять головні завдання, визначені Міжнародною конвенцією про спрощення та гармонізацію митних процедур: 1) сприяння розвитку міжнародної торгівлі; 2) здійснення чіткого та ефективного митного контролю за міжнародними переміщеннями товарів і транспортних засобів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Необхідності та основним засадам управління ризиками в митних органах присвячена чимала кількість наукових праць українських і зарубіжних вчених, зокрема А. Афоніна, Н. Бабічевої, І. Бережнюка, М. Береевої, Ю. Гуланової, А. Єршова, І. Калашнікової, О. Калініної, П. Пашка. Однак у своїх дослідженнях автори акцентують увагу на сутності та важливості запровадження та використання системи аналізу та управління ризиками, виділяють переваги та недоліки законодавчого регулювання і підґрунтя даної системи, залишаючи поза увагою стратегічні орієнтири системи управління ризиками, що представляє актуальний напрям дослідження.

Мета статті. Важливість реалізації принципу вибіркової митного контролю вимагає заповнення прогалів у дослідженнях обґрунтування заходів контролю за зовнішньоторговельними операціями. Об'єктом дослідження виступає система управління ризиками як невід'ємний елемент су-

часного митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон. Визначення цілей функціонування системи аналізу та управління ризиками в митних органах, а також обґрунтування стратегічних напрямів її застосування є предметом дослідження.

Виклад основного матеріалу. Сучасні вимоги до підвищення ефективності та прозорості митного контролю зумовлені положеннями Кіотської конвенції (у редакції 1999 року) по спрощенню та прискоренню митних процедур і вимогами Світової організації торгівлі зі сприяння зовнішньоторговій діяльності. Такі положення передбачають запровадження у діяльність митних органів системи управління ризиками як оптимального обґрунтування проведення вибіркового митного контролю.

Запровадження системи управління ризиками як нової філософії митного контролю пов'язано з формуванням основоположного принципу «контролю у вигляді сервісу», з переходом роботи митних органів на декларування в електронній формі, розвитком інформаційно-телекомунікаційних технологій у митній справі [1]. Як зазначено в рекомендаціях до Генерального додатку «Митний контроль» Кіотської конвенції, управління ризиками створює можливості для покращення результатів бізнесу, а використання методів управління ризиками може допомогти державному сектору у забезпеченні основ для прийняття управлінських рішень про найбільш ефективний розподіл ресурсів [2].

Реалізація нової філософії митного контролю – відмова від суцільного контролю за всіма переміщуваними товарами і транспортними засобами через митний кордон на користь принципу вибіркової контролю дозволила запровадити у вітчизняну практику сучасних методів і форм митного контролю, і головним чином механізму їх вибору та застосування. Система контролю, що ґрунтується на даному базовому принципі, дозволяє ефективно управляти ризиками і відповідає міжнародним вимогам і стандартам, що передбачають використання системи управління ризиками (СУР).

Практика роботи митних органів показує, що у процесі здійснення контрольних заходів на основі вибіркової найбільший інтерес представляє розгляд ризику у взаємозв'язку з невизначеностями, притаманними внутрішньому і зовнішньому середовищам функціонування митних органів. Це передбачає запровадження нових технологій митного контролю, що ґрунтуються на системі моніторингу порушень митного законодавства, не зачіпаючи інтересів сумлінних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Повнофункціональна модель управління ризиками виступає тим інструментом, який дозволяє підтримувати баланс між спрощенням митних формальностей та забезпеченням митних формальностей належного рівня [3], тобто митні органи

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

використовують показник ризику як інструмент прийняття рішень щодо визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягатимуть митному контролю у конкретних формах та обсягах [4, с. 67].

Поняття «ризик» і «невизначеність» є різними за характером і змістовним наповненням. Ризик характеризує ймовірність ситуації, яку можна визначити, а невизначеності подібні характеристики не властиві [5, с. 59]. Проте ці поняття тісно взаємопов'язані між собою, оскільки джерелами виникнення ризиків є невизначеність, що впливає на результат прийняття рішень через існуючі фактори – небезпеку та загрози.

Фактори невизначеності та ризику поділяють на внутрішні та зовнішні. Зовнішнє середовище представлено суб'єктами ЗЕД, які фактично виступають суб'єктами контрольних заходів, ефективність та дієвість яких прямо впливає на результати зовнішньоекономічних операцій. Внутрішнє середовище представлено системою митних органів, які у межах своїх повноважень здійснюють контроль за дотриманням суб'єктами ЗЕД вимог податкового та митного законодавства. Від ефективності проведених контрольних заходів залежить повнота і своєчасність надходження мита та митних платежів, недопущення ввезення недоброякісної і контрафактної продукції, скорочення часу виконання митних формальностей. Схематично процес контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів в умовах ризику та невизначеності показано на рис. 1.

Необхідність застосування системи управління ризиками у митній справі викликана появою нових принципів митного контролю за переміщенням товарів, що ґрунтуються на оптимізації використання ресурсів митних органів, не зменшуючи ефективність митного контролю як сукупності заходів, спрямованих на упередження, виявлення та усунення норм податкового і митного законодавства, які у переважній більшості випадків несуть складні наслідки для стану економічної безпеки країни. На думку П. Афоніна, вирішення таких проблем можливе за умови забезпечення ефективного управління заходами по виявленню потенційних і мініміза-

ції виявлених ризиків [6]. Саме тому на перше місце висуваються надійність митного контролю, в межах якого необхідно вдосконалювати такі напрями діяльності: 1) оперативність і систематичність моніторингу; 2) проведення вибіркового повторного аналізу отриманих даних; 3) реалізація механізму постконтролю прийнятих рішень.

Як зазначає І. Калашнікова, загальна концепція митного контролю має ґрунтуватися на системі заходів оцінки ризиків, що дозволить створити систему точкового контролю етапів митного оформлення, де прогнозується найбільший ризик виникнення правопорушень [7, с. 273]. Відтак одним із дієвих механізмів митного контролю виступає система управління ризиками. Митним кодексом України СУР не закріплена як форма митного контролю, а визначена пріоритетним напрямом діяльності митних органів. Форми митного контролю та обсяг проведення контрольних заходів, достатніх для забезпечення додержання норм митного законодавства при митному оформленні, обираються виключно на підставі результатів застосування системи управління ризиками [8]. Розвиток системи управління ризиками здійснюється у відповідності з універсальним міжнародним принципом «мінімальне втручання» – дотримання принципу вибіркової та достатності митного контролю шляхом застосування СУР.

Управління ризиковими ситуаціями як процес має забезпечувати баланс між витратами і вигодами, оскільки поводитись з усіма ризиками однаково неефективно. Для ефективного процесу управління ризиками необхідні відповідні інструменти та кваліфікований персонал, а також встановлення критеріїв для визначення складових припустимого або неприпустимого рівня ризику [9, с. 210]. Пріоритетним завданням, яка стоїть перед СУР, є використання інформаційних і методичних рішень у роботі митних органів, а також мінімізація ризиків, що виникають при митному оформленні і митному контролі.

Управління ризиками – це основний базисний принцип сучасних методів митного контролю. Цей метод дозволяє оптимально використовувати ресурси митних органів, не зменшуючи ефективності митного контролю та одночас-

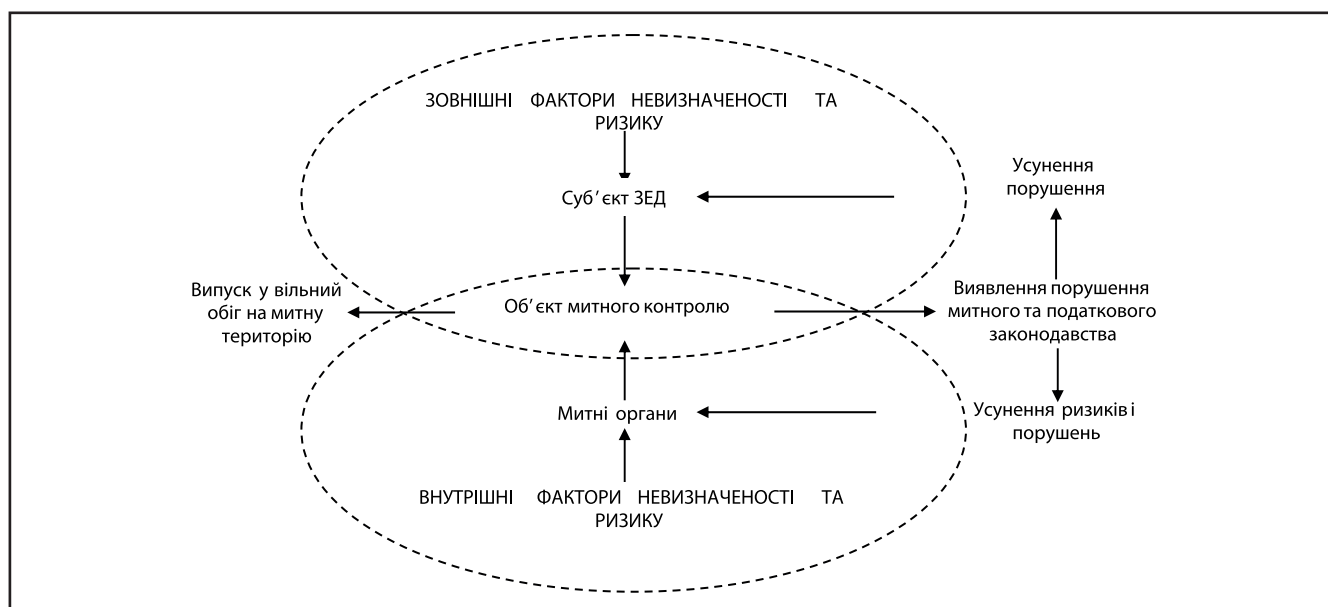

Рисунок 1. Контроль за переміщенням товарів і транспортних засобів в умовах ризику та невизначеності*

Джерело: побудовано автором.

Рисунок 2. Цілі застосування СУР і об'єкти аналізу ризику

Джерело: побудовано автором на основі [8, 11].

но звільняючи учасників ЗЕД від зайвого бюрократичного контролю [10, с. 116]. Процедури, засновані на управлінні ризиками, дозволяють контролювати весь процес митного оформлення на ділянках, де існує найбільший ризик, інша маса товарів і фізичних осіб має можливість вільного переміщення через митний кордон.

Основними цілями управління ризиками є забезпечення національної безпеки країни та безпеки зовнішньої торгівлі, а також застосування комплексу заходів із запобігання, прогнозування і виявлення порушень митного законодавства (рис. 2). Кожен ризик, виявлений під час митного контролю та митного оформлення, підлягає аналізу митними органами, цей процес представляє систематичне використання митними органами наявної у них інформації для визначення обставин та умов виникнення ризиків, їхньої ідентифікації і оцінки ймовірних наслідків недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи [8]. Ідентифікація і оцінка ймовірних наслідків недотримання вимог митного законодавства здійснюється залежно від окремих характеристик переміщуваних товарів і транспортних засобів, зовнішньоекономічної операції і суб'єктів ЗЕД.

Цілі функціонування системи аналізу та управління ризиками проявляються у виконанні конкретних стратегічних завдань і вирішенні тактичних питань використання функціонального призначення митного контролю. Конкретні стратегічні завдання залежать як від зовнішніх, так і від внутрішніх факторів, які формуються під впливом основних тенденцій полегшення умов здійснення зовнішньоторговельних операцій та перенесення перевірочних процедур митного контролю після випуску товарів на митну територію України.

Фінансовими пріоритетами здійснення митними органами аналізу, виявлення та оцінки ризиків є забезпечення справляння мита та митних платежів, контролю правильності обчислення, своєчасності та повноти їх сплати [11]. Це забезпечується за рахунок заходів, здійснюваних у межах реалізації митного контролю та митного оформлення товарів. Головними серед них є перевірка: 1) правильності класифі-

кації товарів згідно з УКТ ЗЕД; 2) правильності визначення країни походження товарів; 3) правильності визначення митної вартості товарів. Не менш пріоритетним виступає контроль за переміщенням валюти та валютних цінностей, запобігання і протидія порушенням митних правил та дотримання умов переміщення товарів при застосуванні спеціальних санкцій визначених ст. 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Реалізація основних цілей та пріоритетів митного контролю, який ґрунтується на управлінні ризиками, а також формування глобальної концепції по управлінні ризиками вимагають формування стратегічних цілей реалізації СУР. У даному випадку можна скористатись ефективною та досить популярною у всьому світі концепцією управління економічною ефективністю, яка була запропонована Р. Капланом і Д. Нортонем, з метою зосередження уваги на тих аспектах діяльності економічних суб'єктів, які найбільш важливі у теперішній час та у перспективі. Створення своєрідної «карти стратегії» є візуальним представленням причинно-наслідкових зв'язків між елементами стратегії бізнес-одиниць [12, с. 37]. Побудова стратегічної карти дозволяє визначити місце посадової особи митного органу в загальній стратегії реалізації СУР, а також основні шляхи досягнення цілей і показників, вирішення стратегічних завдань, поставлених перед митними органами.

З методологічної точки зору складання стратегічної карти системи управління ризиками передбачає розподіл за основними напрямками діяльності та напрямками діяльності структурних підрозділів митних органів (рис. 3): 1) фінансова діяльність – фінансові показники, які пов'язані з виконанням головної функції (фіскальної), покладеної на митні органи; 2) клієнти – містить показники задоволення потреб митних органів у процесі аналізу, виявлення та оцінки ризиків під час митного контролю та виконання митних формальностей; 3) процеси – формування та використання інформаційного масиву баз даних при здійсненні митного контролю за допомогою інструментів управління ризиками; 4) розвиток і

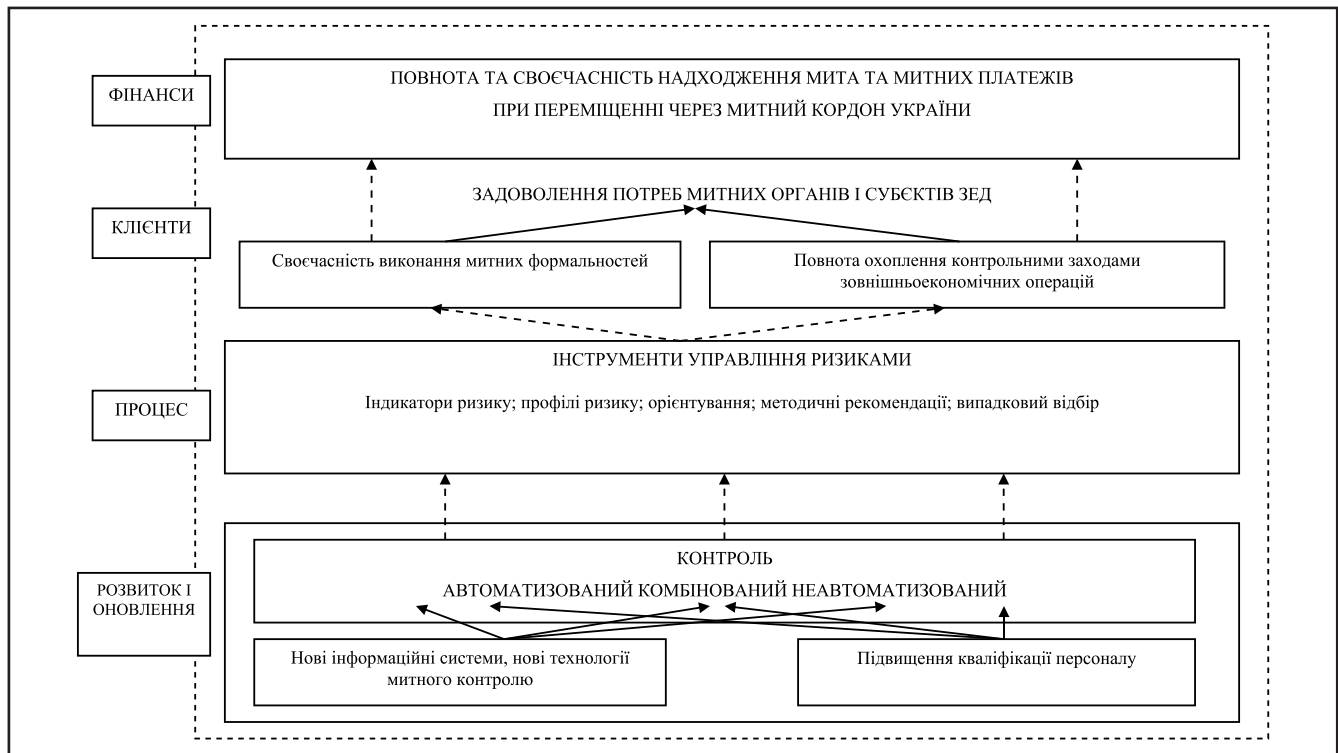

Рисунок 3. Стратегічна карта управління ризиками та взаємозв'язок її складових

* Побудовано автором самостійно.

оновлення – оцінюється на основі показників рівня кваліфікації посадових осіб, а також якістю оновлення баз даних та оновлення інформаційних систем і технологій.

Важливим у процесі реалізації системи управління ризиками виступає спосіб контролю, який представляє собою певний процес обрання форм та обсягу митного контролю, достатніх для забезпечення додержання вимог митного законодавства. Головним чином такі способи поділено на автоматизований і неавтоматизований контроль. Реалізація останнього є проблематичною в Україні, оскільки не визначені умови, за яких посадова особа уповноважена самостійно приймати рішення про проведення тих чи інших додаткових заходів митного контролю [13, с. 232]. Проте вирішення проблеми застосування неавтоматизованого контролю має знайти своє відображення в регламентному забезпеченні діяльності посадових осіб митних органів. Координація дій і заходів у даному напрямі дозволить підвищити фіскальну ефективність митного контролю та фінансову дисципліну суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки

Необхідність перегляду митними органами традиційних підходів до здійснення митного контролю зумовила потребу запровадження єдиних міжнародних стандартів спрощення і гармонізації митних процедур. Забезпечення прозорості і передбачуваності митних процедур реалізується за допомогою таких головних напрямів, як: 1) максимальне використання сучасних інформаційних митних технологій; 2) система управління ризиками при визначенні форм, обсягів і процедур митного контролю; 3) використання процедур на основі методів аудиту. Тобто підґрунтям сучасних процедур митного контролю виступають аналіз та управління ризика-

ми і аудит, а використання інформаційних митних технологій є тим базисом, який дозволяє зменшити втрати і пришвидшити виконання митних формальностей.

Визначення цілей системи управління та аналізу ризиків має ґрунтуватися на основних стратегічних завданнях, покладених на митні органи, а визначення напрямів реалізації дозволяє сформулювати точки опору у загальносистемному вимірі економічних інтересів суб'єктів митного контролю і фінансових пріоритетів держави.

Список використаних джерел

1. Ершов А.Д. Разработка метода выявления рисков товаров при таможенном контроле на основе байесовского алгоритма [Електрон. ресурс] / А.Д. Ершов, О.В. Калинина // Ученые записки СПб филиала РТА. – 2005. – №1 (23). – Режим доступу: http://www.tamzap.ru/n_1_23_2005/ershov1.pdf
2. Киотская конвенция: Рекомендации к Генеральному приложению Глава 6 «Таможенный контроль» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.customs-union.com/>
3. Митники визначилися з тим, якою бути системі управління ризиками [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/media-tsentr/novini/print-141450.html>.
4. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький.: ПП Мельник А.А., 2013. – 428 с.
5. Гупанова Ю.Е. Учет неопределенности риска при управлении качеством таможенных услуг / Ю.Е. Гупанова // Вестник МГОУ. – 2012. – №2 (Серия «Экономика»). – С. 55–62.
6. Афонин П.Н. Применение стандарта ISO 31010:2009 для повышения эффективности системы управления рисками при реализации таможенных услуг [Электрон. ресурс] / П.Н. Афонин // Управление экономическими системами. – 2012. – №3 (39). – Ре-

жим доступу: <http://uecs.ru/uecs-39-392012/item/1154-iso-310102009->

7. Калашникова И.А. Таможенный контроль и система управления рисками как наиболее действенные административно-принудительные меры, применяемые в сфере таможенного дела / И.А. Калашникова // Вестник ЮУрГУ. – 2006. – №5. – С. 272–273.

8. Митний кодекс України [Електрон. ресурс]: введений в дію Законом України від 13.03.2012 р. №4495-VI – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/mk/>.

9. Митна політика та митна безпека України: монографія; за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. – Хмельницький.: ПП. Мельник А.А., 2013. – 338 с.

10. Бреева М.М. Система управления рисками как основной метод таможенного администрирования в условиях вступления в ВТО

/ М.М. Бреева // Вопросы современной экономики науки и практики. – 2007. – №1. – С. 115–120.

11. Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками в митній службі України [Електрон. ресурс]: затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.05.2012 №597. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0882-12>

12. Каплан Роберт С. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты / Роберт С. Каплан, Дейвид П. Нортон / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 512 с.

13. Резник И. Цель и значение управления рисками при перемещении товаров через таможенную границу Украины / И. Резник // Закон и жизнь. – 2013. – №8/4. – С. 230–232.

Ю.Л. ТРУШ,

к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій,

Ю.Г. ЛЕВЧЕНКО,

к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій

Принципи управління якістю продукції на підприємствах хлібопекарської галузі

Із розвитком господарських відносин, на нашу думку, актуальним залишається питання, пов'язане з аналізом принципів управління якістю, що являють собою узагальнене формулювання вимог та правил, застосування яких дозволить підвищити ефективність управління якістю продукції.

Ключові слова: принципи, споживач, підприємство, система управління якістю, хлібопекарська галузь.

Ю.Л. ТРУШ,

к.э.н., доцент, Национальный университет пищевых технологий,

Ю.Г. ЛЕВЧЕНКО,

к.э.н., доцент, Национальный университет пищевых технологий

Принципы управления качеством продукции на предприятиях хлебопекарной отрасли

С развитием хозяйственных отношений, по нашему мнению, актуальными остаются вопросы, связанные с анализом принципов управления качеством, которые представляют собой обобщенную формулировку требований и правил, применение которых позволит повысить эффективность управления качеством продукции.

Ключевые слова: принципы, покупатель, предприятия, система управления качеством, хлебопекарная отрасль.

Y.L. TRUSH,

PhD economic sciences, National University of Food Technologies,

Y.G. LEVCHENKO,

PhD economic sciences, National University of Food Technologies

Principles of quality management in enterprises baking industry

With the development of economic relations, in our opinion, are relevant issues related to the analysis of quality management principles that are generalized formulation of guidelines and rules for the use of which will increase the efficiency of quality control.

Keywords: principles, consumer, enterprises, quality management system, baking industry.

Постановка проблеми. На сьогодні глобалізація ринку хлібобулочної призвела до необхідності вирішувати проблему безпеки продуктів харчування й необхідності зменшити ризики їхнього негативного впливу на здоров'я людини. Проблема має настільки серйозний і масштабний характер, що уряди країн і провідні асоціації виробників харчової продукції всі частіше торкаються питань безпеки харчової продукції й шукають шляхи її забезпечення та контролю, що призвело до зацікавленості у розгляді основних принципів управління якістю продукції на підприємствах хлібопекарської галузі.

Дослідження принципів управління якістю виробів хлібопекарських підприємств вважаємо доцільним провести на при-

кладі ДП ПАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат №10» та ДП ПАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат №12» як зразкових підприємств з управління якістю продукції, оскільки на них впроваджені системи управління якістю та безпечністю з метою аналізу основних принципів у сфері управління якістю продукції.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Пропонуємо розглянути принципи управління, які є основою для забезпечення ефективного функціонування системи управління якістю продукції на підприємстві. Управління якістю хлібобулочної продукції ДП ПАТ «Київхліб» «Хлібокомбінат №12» базується на застосуванні восьми принципів з метою вдосконалення управління, а ДП ПАТ «Київхліб» «Хлібо-